

Underlag för budget 2027 med inriktning för 2028 och 2029 för kommunstyrelsen

Initiativärende

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Underlag för budget 2027 med inriktning för 2028 och 2029 för kommunstyrelsen i enlighet med bilaga 1–3 till promemorian godkänns.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsens underlag för budget 2027 med inriktning för 2028 och 2029 belyser viktiga frågor och faktorer som påverkar verksamhetens utveckling och ekonomi under kommande tre år samt strategiska prioriteringar för att möta aktuella utmaningar och utvecklingsbehov.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Stockholm ska vara en stad som håller ihop med stark välfärd, hög sysselsättning och en offensiv klimatomställning. I en tid präglad av ekonomisk osäkerhet och ett allvarligt omvärldsläge blir det ännu viktigare att prioritera rätt, hålla i det arbete som fungerar bra och samtidigt ta ansvar för stadens långsiktiga utveckling.

En stabil ekonomi och ordning och reda i stadens finanser är en förutsättning för detta. Samtidigt krävs ett nära och effektivt samarbete inom staden och tillsammans med näringsliv, akademi och civilsamhälle för att möta behoven av välfärd, bostäder och investeringar.

Stockholm ska gå före i klimatomställningen. Arbetet för att nå målet om en klimatpositiv stad till 2030 ska fortsätta med kraft, med fokus på genomförande, innovation och bred samverkan. Stadens mål om ökad grönska och stärkt biologisk mångfald ska nås.

Barn och ungas uppväxtvillkor är avgörande för Stockholms framtid. Därför ska arbetet med att stärka skolresultaten fortsätta, med målet att fler elever fullföljer gymnasiet och går vidare till arbete eller studier. Att korta vägen till arbete är centralt, inte minst genom att fler får tillgång till yrkesutbildning och tidiga arbetslivserfarenheter som feriejobb, praktik och SAO-jobb.

Samtidigt ska alla barn och unga ha tillgång till en meningsfull fritid. Fritidsverksamheter och kolloverksamhet spelar en viktig roll för både trygghet och livschanser och ska utvecklas för att nå fler, särskilt i de delar av staden där behoven är som störst.

Socialtjänsten står inför en viktig omställning i och med den nya lagstiftningen. Arbetet ska präglas av tillgänglighet, tidiga insatser och ett tydligt fokus på att ge stöd i rätt tid. Parallellt behöver äldreomsorgen utvecklas för att möta en växande äldre befolkning, med fokus på kvalitet, kontinuitet och kompetens.

Bostadsbyggandet är avgörande för Stockholms utveckling, men påverkas av det ekonomiska läget. Därför krävs tydliga prioriteringar mot genomförbara projekt som bidrar till en mer sammanhållen stad och minskad segregation.

Tryggheten ska öka i hela staden. Det brottsförebyggande arbetet ska vara kunskapsbaserat och långsiktigt, med särskilt fokus på att stoppa nyrekryteringen av barn och unga till kriminalitet samt att bekämpa osund konkurrens i näringslivet och välfärdsbrott.

En av stadens största utmaningar framåt är kompetensförsörjningen. För att klara välfärdens uppdrag krävs ett mer samlat och strategiskt arbete för att attrahera, utveckla och behålla medarbetare och att skapa förutsättningar för fler att arbeta längre och växa i sina yrkesroller.

Stockholm den 15 april 2026

Karin Wanngård

Bilagor

1. Underlag för budget 2027 med inriktning för 2028 och 2029 för kommunstyrelsen, dnr KS 2026/252-1.1
2. Blankettset KS mm 2027–2029, dnr KS 2026/252-1.2
3. Stadsledningskontorets kompetensförsörjningsplan 2026, dnr KS 2026/252-1.3

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Föredragande borgarrådets förslag till beslut godkänns delvis.

2. Därutöver anføres följande

Syftet med underlag för budget 2027 med inriktning för 2028 och 2029 för kommunstyrelsen är att beskriva och analysera de kommande årens utveckling och konsekvenserna för staden. Identifierade utvecklingsbehov och strategiska prioriteringar ska redovisas. Det är därför anmärkningsvärt att både initiativ och reformvilja fortsatt lyser med sin frånvaro under den rödgröna majoriteten. Vi vill framförallt lyfta bristen på fortsatt utveckling av den samhandling mellan stadens verksamheter som påbörjades föregående mandatperiod.

Stockholm har ett stort och viktigt arbete att göra för att minska risken att barn och unga dras in i kriminalitet. Då kan man inte lämpa över det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet på stadsdelsnämnderna när det istället krävs central samordning i dessa frågor. En gemensam nämnare för en överväldigande majoritet av de barn som är inblandade i den våldsvåg med skjutningar och sprängningar som drabbat Stockholm, är att de är eller har varit omhändertagna. Barn i samhällsvården är en riskgrupp, både innan vården, under vården och efter att vården avslutats. Insatser för att stabilisera deras skolgång är grundläggande för att förebygga kriminalitet. Det kräver ett särskilt fokus på uppföljning av hälsa och skolgång, och socialtjänstens långsiktiga arbete med stöd efter placeringstidens slut. Att minska risken för att unga begår de grövsta våldsbrotten efter att en placering avslutats skulle ha avgörande betydelse för att minska den grova kriminaliteten. Mycket av de stora resurser som nu läggs på samhällsvård är bortkastade eftersom de unga sedan så snabbt återfaller i brott. Det kan inte stadsdelsnämnderna hantera och lösa på egen hand.

Från föregående års reservation från Liberalerna går det att läsa om rapporten ”Möjliggörare för kriminella nätverk” där Brottsförebyggande rådet (Brå) undersöker fenomenet möjliggörare och hur dessa hjälper kriminella nätverk. En utveckling som Liberalerna har varnat för under en längre tid är återigen aktuellt för majoriteten att börja studera. Trots initiativ från Liberalerna har den socialdemokratiskt ledda majoriteten inte kunnat redovisa om man avser att vidta åtgärder för möjliggörare. Det verkar visserligen pågå arbete mot välfärdsbrottslighet, som även inkluderar möjliggörare, på flera håll i staden. Men Liberalerna anser att det är ett så pass allvarligt och systemhotade problem att det krävs ett sammanhållet arbete med en samlad överblick och åtgärder.

I Stockholm ska människor med funktionsnedsättningar kunna leva ett så gott och självständigt liv som möjligt. En stor del av detta är möjligheten att delta på daglig verksamhet och även rätten att själv välja utförare. Stockholms stad använder sig av ett LOV-system för att kunna erbjuda ett brett utbud av daglig verksamhet, vilka utförs i både kommunal och privat regi. När den rödgröna majoriteten tydligt aviserar att privata aktörer inte är önskvärda innebär det att både utbud och kvalitet riskerar att försämrast. De påstådda övervinster som det rödgröna styret anser görs av privata utförare inom daglig verksamhet lyser med sin frånvaro.

Förskolan är en viktig del i barns fortsatta utveckling både vad gäller socialt samspel och fortsatt lärande. I det arbetet vill vi särskilda poängtera vikten av att i ett tidigt skede arbeta med värderingar. Gemensamt för en överväldigande majoritet av gärningspersonerna inblandade i den våldsvåg som skakat Stockholm under året är att dessa är minderåriga och pojkar. Det handlar om unga pojkar som tillägnat sig värderingar som lyfter fram våld som något manligt och önskvärt. Gemensamt är också att dessa pojkar oftast varit föremål för socialtjänstens insatser under många år. Det är barn vars problembeteenden ofta varit känt sen förskolan men inte tagits på fullt allvar i tid. Om de värderingar som ligger till grund för de grova våldsdåd som drabbar hela samhället inte tas på allvar i ett tidigt skede är risken att problemet bara växer sig allt större.

Liberalerna vill framhålla språkets betydelse och hur viktigt det är att barn som inte har svenska med sig hemifrån redan i förskolan får goda förutsättningar att utveckla sin svenska. Att förstå och kunna göra sig förstådd är nyckeln till fortsatt lärande. Utan goda språkkunskaper är annars risken att dessa barn hamnar efter i skolan tidigt och får svårigheter att komma ikapp. Det pedagogiska arbetet på förskolorna bör därför fokusera mindre på användning av skärmar och mer på att barnen ska lära sig socialt samspel med andra barn och pedagoger.

Krisen inom byggbranschen med skenande byggkostnader och avstannade byggstarter har satt stadens ambitioner om att nå bostadsmålen på prov. Vi befarar att nedgången i nyproduktion kommer leda till en större brist på bostäder och ökade kostnader för att bo – vilket kommer leda till stora problem för Stockholm att locka arbetskraft till staden. Om utvecklingen fortsätter riskerar Stockholm att stå utan den kompetens som krävs för att upprätthålla en fungerande välfärd. Allt fler tvingas välja bort huvudstaden som bostadsort – inte av vilja, utan på grund av ohållbara boendekostnader och bristen på långsiktiga bostadslösningar. En fördjupad bostadsbrist hotar stadens förmåga att leverera den välfärd och service invånarna förväntar sig och betalar för. Utan personal, ingen kvalitet. Därför måste bostadsbyggandet komma igång, och det brådskande.

Inför kommande mandatperiod behöver staden komma tillrätta med de strukturella underskotten inom placeringarna av barn och unga. Vi vill vidare lyfta vikten av att komma till rätta med det minskade barnantalet och det ökade antal äldre i staden. Här behöver man samla sig kring ett långsiktigt tänk som sträcker sig över flera mandatperioder, både planeringsmässigt och personalmässigt. Det kan handla om planeringen av skolbyggnader och äldreboenden, till exempel.

I övrigt hänvisar vi till Liberalernas budgetreservation 2025.

Kommunstyrelsen

Reservation av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Kommunstyrelsen avslår borgarrådsberedningens förslag till beslut.
2. Därutöver anför följande:

Sverigedemokraternas budgetförslag för 2026 innehåller en annan vision och inriktning för kommunstyrelsen. Då underlaget är framskrivet utifrån den liggande rödgröna budgeten föreslår Sverigedemokraterna att ärendet avslås.

Reservation av Jan Jönsson (L) som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag beslut
2. Att uppdra åt förvaltningen att återkomma med ett förslag till inriktning utifrån Centerpartiets budgetreservation i kommunfullmäktige
3. Att därutöver anför följande:

Underlaget för budget 2027 med inriktning för 2028 och 2029 syftar till att identifiera strategiska prioriteringar för stadens utveckling. Centerpartiet delar bilden av att Stockholm står inför betydande utmaningar, inte minst kopplat till ekonomisk osäkerhet, kompetensförsörjning och behovet av en snabb klimatomställning. Centerpartiet vill staka ut en hoppfull väg framåt för ett Stockholm som håller ihop. Vi ser en stad som präglas av öppenhet, trygghet, företagsamhet, grön omställning och innovation. Det är vår politik som ger de bästa förutsättningarna för att göra visionen om framtidens Stockholm till verklighet.

Det ekonomiska läget beskrivs som osäkert och kräver tydliga prioriteringar, men Centerpartiet saknar skarpa reformer och effektiviseringar. Samtidigt ökar segregationen, byggandet har bromsat in kraftigt och skolan är hårt pressad. Centerpartiet anser att staden behöver aktivt driva reformer för att få igång byggandet, öka rörligheten och säkerställa en mer blandad stad.

I ett läge där skolresultat och likvärdighet fortsatt är stora utmaningar krävs tydligare prioriteringar. Stockholms skolor måste ges förutsättningar att leverera hög kvalitet. Vi vill prioritera särskilt stöd, särskilda undervisningsgrupper samt satsningar på gymnasiebehörighet.

Tryggheten måste öka i hela staden. Särskilt fokus krävs på att förhindra att barn och unga dras in i kriminalitet. Centerpartiet saknar tydliga förstärkningar av det förebyggande arbetet. Insatser i samverkan med civilsamhället, socialtjänsten och lokalsamhället behöver ges större tyngd och resurser.

Stockholm ska bli klimatpositivt senast 2030. Då krävs att arbetet med koldioxidavskiljning och lagring (BECCS/CCS) går från plan till verklighet. Stadens

klimatarbete behöver också inkludera matens klimatpåverkan och stärkt livsmedelsberedskap – något majoriteten hittills bortsett från.

I övrigt hänvisar vi till Centerpartiets budgetreservation i kommunfullmäktige som underlag för planeringen för perioden 2027–2029.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

1. Att delvis godkänna förslaget,
2. Att därutöver anföra följande

Kristdemokraternas vision för Stockholm är en ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbar stad där människor trivs och vill bo, känner trygghet, tillit och framtidstro, vill bilda familj, bygga relationer och åldras. För att uppnå detta krävs en politik som möjliggör lösningar på stadens utmaningar.

Enligt kontorets prognoser kommer allt färre behöva försörja allt fler, samtidigt som arbetslösheten riskerar att öka på kort sikt på grund av lågkonjunkturen. Det ställer inte bara krav på en kostnadseffektiv och ändamålsenlig organisation, det kräver även välavvägda prioriteringar i den investeringsintensiva verksamheten samt en respektfull försiktighet gentemot näringslivet. Vi beklagar att vänsterstyret fortsätter bedriva en skuldsättarpolitik vilket tränger undan medel för nödvändigt underhåll idag till förmån för skrytprojekt; att näringslivets förutsättningar försämras på grund av symbolpolitiska regleringar, samt att man hellre höjer skatten än gör nödvändiga prioriteringar. Vi vet att man både kan stärka välfärden och sänka skatten – det har vi bevisat. Genom ett mer stringent fokus på de kommunala kärnuppgifterna och tillhörande verksamheter kan mer resurser frigöras åt välfärden och skattetrycket minska. Vänsterstyret har påvisat motsatsen och genomför nedskärningar i välfärden parallellt med att skatten höjs.

Stockholms bostadsbrist ställer krav på en stadsbyggnadspolitik som ger resultat. Tidigare ränteläge ledde till en skarp inbromsning inom byggsektorn och risken att förlora nödvändig kompetens är fortsatt stor. Som kommun kan vi inte på egen hand få igång byggtakten men vi kan förbättra branschens förutsättningar genom ansvarsfull politik. Det är därför högst anmärkningsvärt att samma majoritet som vill bygga bostäder med överkomliga hyror och öka byggtakten systematiskt reglerar och begränsar branschen på ett sätt som enligt våra egna förvaltningar kommer leda till färre men dyrare bostäder.

Avslutningsvis noterar vi att kontoret uppger välfärdsbrottsligheten som ett allt större problem. Kristdemokraterna har systematiskt bedrivit en politik för att komma till bukt med detta, men som lika systematiskt stigmatiserats och avvecklats av styret. Stockholmare förtjänar bättre. De förtjänar en politik som värnar deras behov, en politik som maktar med att ta svåra beslut och framförallt en politik som hanterar deras skattepengar med respekt.

Ärendet

I ärendet Underlag för budget 2027 med inriktning för 2028 och 2029 ska nämnderna beskriva och analysera de kommande årens utveckling samt konsekvenserna för staden. Analyserna utgör underlag för arbetet med stadens budget 2027 och ska lyfta strategiskt viktiga frågor såsom utvecklingsbehov, utmaningar och prioriteringar inför framtiden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 mars 2026 har i huvudsak följande lydelse.

För att möta behovet av välfärd, bostäder och andra investeringar utifrån den demografiska utvecklingen – och bidra till en snabbare klimatomställning och minskad sårbarhet i förhållande till olika omvärldsfaktorer – krävs prioriteringar, utvecklingsarbete och effektivt samarbete inom staden och externt. Kommunstyrelsen främjar detta genom styrning, uppföljning och utveckling av staden, dess verksamheter och ekonomi.

I ärendet redovisas strategiskt viktiga frågor såsom utvecklingsbehov, utmaningar och prioriteringar avseende perioden 2027–2029. Fokus ligger på faktorer som bedöms ha stor påverkan på verksamhetens utveckling och ekonomi.

Genom kommunstyrelsens övergripande ansvar för styrning och ledning samt uppföljning av budget och mål för stadens verksamheter är kommunstyrelsen delaktig i de flesta av stadens stora projekt och processer, vilket genomsyrar detta ärende.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen godkänner Underlag för budget 2027 med inriktning för 2028 och 2029 för kommunstyrelsen i enlighet med bilaga 1–3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.